

STAGE MET GEÏNTEGREERDE FARMACEUTISCHE KENNIS

STAGEHANDLEIDING, ACJ 2017-2018

Faculteit Farmaceutische Wetenschappen
Vakgroep Bio-Analyse
Eenheid Farmaceutische Zorg

E inge.vantongelen@UGent.be
T 09/264 80 43

Campus Heymans
Ottergemsesteenweg 460, 9000 Gent

www.ugent.be

INHOUDSOPGAVE

1. ALGEMENE INFORMATIE, STAGEREGELING

1.1. Algemeen

1.2. Voorbereiding op de stage

1.2.1. Informatie met betrekking tot de stage

1.2.2. Keuze van de stagemester

1.2.3. Wie mag stagemester worden?

1.2.4. Stage in twee openbare apotheken, in een ziekenhuisapotheek, of het buitenland

1.2.5. Intakegesprek

1.2.6. Administratie bij de start van de stage

1.2.7. Medisch Toezicht

1.3. Stageregeling

1.3.1. Indeling, spreiding en plaats van de stage

1.3.2. Stageplan

1.3.3. Aanwezigheid van de stagiair

1.3.4. Gedragsregels

1.3.5. Terugkomdagen

1.3.6. Tussentijdse evaluatie

1.3.7. Begeleiding vanwege de Universiteit

1.3.8. Kwaliteitsbewaking van de stage

1.3.9. Stageverzekering

1.3.10. Stage in het Ziekenhuis

2. STAGEPROGRAMMA

2.1. Doelstelling

2.2. Inhoud

2.3. Eindcompetenties

3. STAGEOPDRACHTEN, STAGE-EVALUATIE

3.1. Opdrachten tijdens de stage

3.1.1. Opdracht Magistrale bereidingen

3.1.2. Opdracht Farmaceutische Zorg

3.1.3. Geïntegreerde Farmaceutische Kennis

3.1.4. Netwerkstage

3.1.5. Deontologische Vormingssessie

3.2. Stage-evaluatie

3.3. Stagedocumenten

Binnen de opleiding tot apotheker neemt de stage een belangrijke plaats in. Zij is de afronding van een wetenschappelijke opleiding en heeft tot doel de wetenschappelijke kennis en de vaardigheden die de student tijdens de opleiding verworven heeft te toetsen, toe te passen of verder uit te diepen door de confrontatie met de praktijksituatie.

De norm om een geneesmiddel verantwoord en met de nodige begeleiding af te leveren, is in de loop van de jaren steeds hoger komen te liggen. Deze evolutie heeft het apothekersberoep zeker een meerwaarde en een unieke positie gegeven. Ze heeft daarnaast uiteraard ook geleid tot een aanpassing van de apothekersopleiding, waar nu bijzonder veel aandacht besteed wordt aan farmacotherapie, rationeel geneesmiddelengebruik, farmaceutische zorg en communicatievaardigheden. Deze theoretische kennis wordt vervolgens vertaald in het optimaliseren van de farmacotherapie, het reduceren van geneesmiddel gerelateerde problemen en het verbeteren van het zelfmanagement en de levenskwaliteit van de patiënt. Deze patiëntgerichte zorgpraktijk kan echter alleen ten volle worden geoefend in een reële zorgomgeving en door contact met reële patiënten. Men moet ook leren dit in te passen in de praktische organisatie van de apotheek. Hierbij is het van het grootste belang dat de apothekers in spe kunnen rekenen op de goodwill en beroepservaring van een stagemeeester, wiens invloed ze vaak hun hele verdere carrière meedragen. De beroepservaring en de eigen visie van de stagemeeester is zeer belangrijk bij het vormen van de toekomstige collega's.

Voor u ligt de stagehandleiding. De handleiding heeft tot doel stagemeeesters en stagiairs te helpen bij het systematisch doornemen van de ruime materie die het onderwerp uitmaakt van de stage.

Wij willen er de nadruk op leggen dat vooral de stagiair moet durven om dingen te vragen. Voor hen scheppen bepaalde zaken misschien problemen, terwijl de stagemeeester deze dingen heel evident vindt. Door te communiceren met de stagemeeester kan men veel meer leren dan door niets te vragen.

Wij willen U als stagemeeester alvast hartelijk danken voor uw belangloze inzet voor onze stagiairs en voor het vertrouwen dat U als stagemeeester in onze Universiteit stelt!

1 ALGEMENE INFORMATIE, STAGEREGELING

Voor u ligt de stagehandleiding voor de stage in de apotheek/ziekenhuis. Deze handleiding beschrijft het volledige proces van de stage waarbij alle aspecten voor alle partijen (stagiair én stagemeester) beschreven worden.

1.1. Algemeen

Duur van de stage

De totale stage duurt volgens de huidige wetgeving 26 weken (988 uren) en omvat 30 studiepunten (1/4 van de masteropleiding).

Plaats in het curriculum

De stage is opgenomen in het tweede jaar Master. Er kan begonnen worden na de eerste zittijd van het eerste jaar van de Masteropleiding. In principe betekent dit dat de stagiair gedurende de maanden juli-augustus-september, tussen de eerste en tweede master, al 8 weken stage kan lopen.

Tijdens het academiejaar (oktober tot half mei) zelf is er één vaste lesdag in de week, de rest van de week wordt er stage gelopen in de apotheek. Tijdens het eerste semester gaat deze vaste lesdag door op vrijdag, tijdens het tweede semester op maandag.

Toelatingsvoorwaarden

Om te mogen starten met “Stage met geïntegreerde farmaceutische kennis” moet de student aan volgende volgtijdelijkheid voldoen:

- Studenten moeten het diploma of het getuigschrift van de Bachelor in de farmaceutische wetenschappen behaald hebben.
- Studenten moeten ofwel een credit behaald hebben ofwel een vrijstelling hebben voor de volgende cursus(sen): Farmacotherapie en farmaceutische zorg I /Masterproef.
- Studenten die hun masterproef enkel opnieuw hoeven te verdedigen kunnen alsnog starten met de stage.

1.2. Voorbereiding op de stage

1.2.1. Informatie met betrekking tot de stage

Op verschillende tijdstippen vóór de stage worden de studenten geïnformeerd over de stage. Alle informatie wordt tevens ter beschikking gesteld op de facultaire website (<https://www.ugent.be/fw/nl/voor-studenten/stage>), het elektronisch leerplatform voor studenten (Minerva) en het elektronische leerplatform voor stagemeesters (Zephyr).

Aan de studenten wordt gevraagd om regelmatig Minerva te raadplegen. Algemene info vind je terug op “Algemene Infosite, Documenten, Stage” en op het vak “Stage met Geïntegreerde kennis”. Tijdens de stageperiode wordt Minerva door de stagecoördinator intensief gebruikt om berichten te posten en documenten te verspreiden onder de stagiairs.

Analoog hieraan werd Zephyr ontwikkeld. Dit is een elektronisch leerplatform ontwikkeld voor gebruikers die niet tot de officiële UGent-opleidingen behoren, zoals de stagemeesters (<http://zephyr.ugent.be>). Stagemeesters krijgen een account waardoor

ze toegang krijgen, aanmelding is éénmalig (account en paswoord zijn geldig gedurende de verdere loopbaan als stagemeester).

Zephyr is enkel bedoeld voor stagemeesters, stagiairs melden zich hier niet op aan.

Vorbereiding voor de studenten

- *3de bachelor*

Bij de aanvang van het 2de semester van de 3de bachelor worden de studenten op de hoogte gebracht van het verloop van de stage. De infosessie wordt georganiseerd door de stagecoördinator en de ZAP-verantwoordelijke. Extra aandacht wordt tijdens deze infosessie besteed aan de keuze van de stagemeester. Aan de hand van de info verkregen op deze infosessie kan de student dan op zoek gaan naar een geschikte stagemeester.

- *1ste master*

Op het einde van 1e master en nét voor de start van de stage (eind juni), wordt een tweede infosessie gehouden. Hierbij wordt de nadruk gelegd op het stageprogramma, de stageopdracht in verband met de magistrale bereidingen en praktisch info. Ook worden tips gegeven ivm attitude op stage

Vorbereiding voor de nieuwe stagemeesters

Net vóór de aanvang van de stage wordt een infosessie gegeven voor de nieuwe stagemeesters (apothekers die nog nooit een stagiair van de UGent begeleid hebben). Hier wordt alle praktische info en het programma toegelicht. Dit biedt de stagemeesters tevens de gelegenheid om met de universiteit en collega's over de stage van gedachten te wisselen.

1.2.2. Keuze van de stagemeester

De stage is een zeer belangrijk onderdeel van de opleiding dat zelfs bepalend kan zijn voor het verdere beroepsleven. Het kiezen van een stageplaats is bijgevolg een zeer belangrijk aspect binnen het gehele stagegebeuren. Tijdens een infosessie (3^e bachelor) worden de aandachtspunten bij een keuze van een stageplaats besproken en de nadruk gelegd op een grondige voorbereiding van de keuze van de stageplaats(en).

De student kan zich baseren op een bestaande lijst van stagemeesters die terug te vinden is op STAR (StageRegistratiesysteem, <http://www.stagesfarmacie.ugent.be>). Deze lijst is echter niet bindend, er kunnen steeds nieuwe stagemeesters aan toe gevoegd worden.

1.2.3 Wie mag stagemeester worden ?

De 'stagemeester' is de apotheker die in de stageapothek effectief de didactische begeleiding van de stagiair op zich neemt. Adjunct-apothekers kunnen dus ook aanvaard worden als stagemeester.

Beroepsgebonden voorwaarden

- De stagemeester heeft minimaal vier jaar voltijdse (of een equivalent hiervan) beroepservaring in een officina-apothek en is minimaal vier jaar ingeschreven bij de Orde der Apothekers.
- De Provinciale Raad van de Orde der Apothekers en het Federaal Agentschap voor Geneesmiddelen en Gezondheidsproducten geven gunstig advies over de betrokken apotheker. De adviezen worden jaarlijks ingewonnen.

- De stagemeeester is minimum vier vijfde tewerkgesteld in de stageapotheek.
- In de stageapotheek zijn niet meer dan twee voltijdse assistenten (of een equivalent hiervan) per apotheker.
- Een stagemeeester kan maximaal 1 stagiair tegelijk begeleiden.
- Er is slechts 1 stagiair per apotheek.
- De stagemeeester heeft geen verwantschap met de stagiair tot en met de vierde graad. Deze voorwaarde geldt tevens voor de titularis, eigenaar en/of andere personeelsleden van de stageapotheek
- De stagemeeester meldt elke wijziging van situatie in de stageapotheek onmiddellijk aan de stagecoördinator

Inhoudelijke voorwaarden

- De stagemeeester respecteert het KB van 21.01.2009 over het begrip farmaceutische zorg.
- De stagemeeester is bereid om mee te werken aan onderzoeksprojecten lopende aan de universiteit.

Materiële voorwaarden

- De stagemeeester stelt voldoende uitrusting ter beschikking van de stagiair zoals beschreven in het KB van 21.01.2009.
- In de stageapotheek zijn de nodige naslagwerken raadpleegbaar. Elke stageapotheek stelt minimaal één werk per thema ter beschikking van de stagiair.
- De stagiair heeft vrije toegang in de stageapotheek tot elektronische wetenschappelijke databanken.

Verdere aanbevelingen

- De stagemeeester stelt ruimte en tijd ter beschikking van de stagiair, zodat het leren optimaal kan verlopen.
- De stagiairs worden geadviseerd om niet in de nabije buurt van hun woonplaats en niet bij dichte familie, vrienden of kennissen stage te lopen.

Bovenstaande voorwaarden gelden voor alle Vlaamse universiteiten. Na advies te hebben ingewonnen van de Orde der Apothekers en de Algemene Farmaceutische Inspectie beslist de Faculteitsraad over het al dan niet aanvaarden van een stagemeeester.

1.2.4. Stage in twee openbare apotheken, in een ziekenhuisapotheek, of het buitenland

De student kan kiezen om stage te lopen in twee openbare apotheken. (elk ongeveer 13 weken) vb een stadsapotheek en een dorpsapotheek. Beide stagemeeesters moeten akkoord zijn om de stage deeltijds te begeleiden.

De student kan ook kiezen om stage te lopen in een ziekenhuisapotheek (2 weken). De bedoeling van deze ziekenhuisstage is “kennis te maken” met de werking van een ziekenhuisapotheek. Deze observatiestage is een hulpmiddel bij de keuze om eventueel de Master na Masteropleiding ziekenhuisfarmacie te volgen.

Tot slot kan de student ook kiezen voor een stage in Nederland (2 weken). De bedoeling van deze stage is kennis te maken met de gevorderde Farmaceutische Zorg van het Nederlandse apotheeksysteem. Indien de student voor deze buitenlandse stage kiest, neemt hij vooraf contact op met de stagecoördinator. De student kan de apotheek waar

hij deze observatiestage wenst te doen niet zelf kiezen maar er wordt een door de Universiteit van Utrecht erkende stageplaats toegewezen in een door de student opgegeven regio.

Men kiest maximaal 2 stageplaatsen dwz als men kiest voor een observatiestage in het ziekenhuis of een observatiestage in Nederland, loopt men de rest van de stage op één plaats.

De student moet dit vooraf met haar/zijn stagemeester in de openbare apotheek overeenkomen.

1.2.5. Intakegesprek

De stagiair maakt gedurende 26 weken deel uit van het apotheekteam. We raden dan ook aan om kritisch te zijn bij enerzijds de keuze als stagemeester en anderzijds de selectie en aanwerving van een stagiair.

Daarom wordt best vooraf een intakegesprek gevoerd waar gepeild wordt naar de motivatie en verwachtingen.

Wanneer de kandidaat-stagiair zich voorstelt in de apotheek, wordt een afspraak gemaakt voor een intakegesprek. Neem voor het gesprek zal plaatsvinden zeker de tijd om de handleiding even door te nemen.

Volgende punten komen best aan bod bij het intakegesprek:

- Hoe functioneert de apotheek? Hoe ziet het team eruit? Wordt het team ook bij de stagebegeleiding betrokken?
- Welk type patiënten komen vooral naar de apotheek en hoeveel patiëntcontacten zijn er ongeveer per dag?
- Hoe omschrijf je de focus van de apotheek? Hoe wordt er aan patiëntbegeleiding gedaan?
- Waarom zou je deze student willen begeleiden? Hoe ga je dit doen? Verwacht je dat de stagiair zelf met vragen komt, of laat je onderwerpen liever systematisch aan bod komen?
- Wordt er veel waarde gehecht aan bijscholing?
- Biedt je apotheek de infrastructuur om de student zijn opdrachten te laten uitvoeren? Hoe sta je als stagemeester tegenover de opdrachten?
- Wat verwacht je als stagemeester van de stagiair? Wat verwacht de stagiair van de stagemeester?
- Bespreek persoonlijke opvattingen of omstandigheden die van invloed kunnen zijn op het leerproces en /of de contacten in de apotheek (vb ziekte, handicap, religieuze overtuiging,...).
- Maak praktische afspraken, bijvoorbeeld over de uurregeling, middagregeling, zaterdagwerk, of wanneer baliewerk aan bod komt.
- Laat zeker ook ruimte voor vragen van de student.

1.2.6. Administratie bij de start van de stage

Voorlopige overeenkomst

Als beide partijen akkoord zijn om de stage te laten doorgaan, wordt een voorlopige overeenkomst ondertekend.

Deze voorlopige stageovereenkomst wordt opgemaakt in tweevoud; één exemplaar wordt bewaard door de stagemeester, het andere exemplaar wordt bewaard door de

stagiair. Zowel de stagiair als de stagemester verbinden zich ertoe om onmiddellijk de andere partij alsook de stagecoördinator te verwittigen in geval de stage om gegronde reden toch niet kan doorgaan (bijv. niet slagen student/ verbouwing apotheek/ zwangerschap/ ...).

Registratie gaat zo

- Als je je voor het eerst op STAR aanmeldt, dien je een eenmalige “intake” te doorlopen. Check of jouw gegevens juist zijn en vul eventueel de ontbrekende gegevens aan (vb GSM-nummer/privé-emailadres/...).
- Vervolgens kan je je stageplaats(en) registreren op STAR. Klik hiervoor op 'Mijn stages' en vervolgens op 'nieuwe stage'. Het systeem is zeer gebruiksvriendelijk, je volgt gewoon de richtlijnen die het systeem aangeeft.
- Indien je een apotheker kiest die reeds in STAR opgenomen is, kijk dan zeker na of alle gegevens van de apotheek die je gekozen hebt. Zijn alle coördinaten correct (email adres/telefoon nummers). Indien er bepaalde gegevens ontbreken of fout zijn, gelieve deze dan door te geven aan de stagecoördinator
- Indien je in meerdere apotheken wil stage lopen, registreer je de stageplaatsen vervolgens.
- Indien je een apotheker kiest die nog nooit stagemester geweest is en dus nog niet opgenomen is in STAR kies dan “nieuwe stage-aanbieder“ (links onderaan). Volg de instructies.

De door de student voorgestelde stagemester(s) word(en)t onderzocht en voor advies voorgelegd aan

- de Provinciale raad van de Orde der Apothekers
- de Farmaceutische Inspectiediensten
- de Faculteitsraad van de Faculteit Farmaceutische Wetenschappen

Vervolgens krijgen zowel de stagiairs als de stagemesters bericht vanwege de Universiteit. (april in het kalenderjaar vóór de stage zal plaatsvinden)

Definitieve Overeenkomst

Zodra de student bericht krijgt dat de stagemester definitief goedgekeurd werd, wordt de voorlopige stageovereenkomst omgezet in de definitieve stageovereenkomst. De definitieve overeenkomst wordt automatisch gegenereerd via STAR

De student

- controleert het academiejaar (jaar waarin de stage zal gelopen worden)
- drukt de overeenkomst af in drievoud
- vult de drie exemplaren in + ondertekent deze
- laat de 3 exemplaren van de overeenkomst ondertekenen door de stagemester
- houdt zelf één exemplaar, geeft een exemplaar aan de stagemester en bezorgt het derde exemplaar aan de Universiteit (t.a.v. apr. I. Van Tongelen, Stagecoördinator, Ottergemsesteenweg 460, 9000 Gent).

1.3.6. Tussentijdse evaluatie

Halverwege de stage heeft de stagiair een tussentijdse evaluatie met de stagebegeleider. Deze evaluatie is bedoeld om stil te staan bij het leerproces van de stagiair en de samenwerking tot nu toe en goede afspraken te maken voor het vervolgtraject.

1.3.7. Begeleiding vanwege de Universiteit

De stage wordt vanuit de Universiteit Gent begeleid door de stagecoördinator, in samenwerking met de stageverantwoordelijke, Prof. Dr. Apr. Koen Boussery. Indien er tijdens de stage vragen of problemen opduiken, dan kan de stagemeeester/stagiair steeds contact opnemen met de stagecoördinator.

Elk jaar wordt ongeveer 1/3 van de stagemeeesters bezocht door de stagecoördinator. Hierbij worden eventuele stageproblemen besproken en houdt men de vinger aan de pols in verband met de eisen en de vragen van het afnemend veld.

Ieder jaar worden de stagemeeesters uitgenodigd op 2 avondsessies aan de universiteit. De eerste sessie vindt eind juni plaats en is specifiek bedoeld voor de nieuwe stagemeeesters. De tweede sessie in november is bedoeld voor alle stagemeeesters en hun stagiairs. Op beide infosessies is er ruimschoots de tijd om vragen te stellen.

1.3.8. Kwaliteitsbewaking van de stage

Na het afronden van de stage wordt bij de stagiairs, elk jaar opnieuw, een evaluatie gehouden over de stageplaats (stage-apotheek/stagemeeester) en de stagebegeleiding (zowel door de stagemeeester op de stage als door de Universiteit).

Daarnaast wordt ook de stagemeeesters gevraagd naar hun visie op de organisatie van de stage en de stagebegeleiding door de Universiteit. De resultaten van deze evaluaties worden besproken in de stagecommissie. Op deze manier wordt de kwaliteit van de stagebegeleiding en de stageapotheken permanent bewaakt en indien nodig bijgestuurd.

1.3.9. Stageverzekering

Tijdens de stageperiode is de stagiair door de Universiteit Gent verzekerd voor burgerlijke aansprakelijkheid op de stage en lichamelijke letsels opgelopen tijdens de verplaatsing van en naar de stageplaats.

1.3.10. Stage in het Ziekenhuis

Het doel van deze stage is de student te laten kennis maken met de ziekenhuisapotheek en zijn werking. Aangezien het over een korte periode gaat (2 weken) is het eerder bedoeld als oriëntatie, waardoor de student zich een beeld kan vormen van het beroep van ziekenhuisapotheker en aldus beslissen of hij eventueel de master na master in de ziekenhuisfarmacie zal volgen.

Er kan gedurende 2 aaneensluitende weken stage gelopen worden in een ziekenhuisapotheek. Deze stage loopt ter vervanging van 2 weken stage in de openbare apotheek. Stage in een ziekenhuisapotheek is facultatief, tzt al naargelang zijn interessegebied bepaalt de student zelf of hij deze stage wenst te volgen of niet.

De student maakt kennis met zoveel mogelijk verschillende taken van de ziekenhuisapotheker: bereidingen, distributie, aseptisch en steriel werken, overlegcomités binnen het ziekenhuis. Eventueel een bezoek aan enkele ziekenhuisafdelingen zoals een verpleegeenheid, centrale sterilisatie, ...

De stagiair is aanwezig tijdens de openingsuren van de ziekenhuisapotheek.

Deze stage wordt bij voorkeur gepland tijdens de maanden september /oktober/november/december. Dit geeft de student de tijd om zijn keuze voor het al dan niet volgen van de Manama Ziekenhuisfarmacie te kunnen maken.

2 STAGEPROGRAMMA

2.1. Doelstelling

Het doel van de stage in een openbare apotheek is de stagiair een specifieke beroepsopleiding te geven onder de leiding van een erkend apotheker en onder de supervisie van de Faculteit. De stage maakt deel uit van de academische opleiding. Het is de bedoeling om de stagiair te betrekken bij zoveel mogelijk activiteiten in de apotheek.

2.2. Inhoud

Tijdens de stage wordt de theoretische kennis toegepast in de dagdagelijkse praktijk van de apotheek. Volgende aspecten komen aan bod:

- Farmacotherapie en rationeel gebruik van geneesmiddelen.
- Geïntegreerde kennis van het geneesmiddel
- Kritische informatie en voorlichting met betrekking tot het geneesmiddel (zelfzorggeneesmiddelen inclusief)
- Farmaceutische-technische kennis
- Belgisch farmaceutische wetgeving en deontologische regels
- Structuur van de sociale zekerheid en ziekteverzekeringen
- Het Belgische gezondheids-en geneesmiddelenbeleid alsook de financiële structuur hiervan.

2.3. Eindcompetenties

Concreet leidt het vervolledigen van de stage tot de volgende eindcompetenties:

1. Advies verstrekken met betrekking tot een verantwoord geneesmiddelgebruik.
2. Bereiding van geneesmiddelen uitvoeren conform de relevante kwaliteitseisen.
3. Verbanden tussen de kennis, verworven vanuit de diverse opleidingsonderdelen in de bachelor- en masterjaren, toepassen in de dagdagelijkse praktijk.
4. Wetenschappelijke informatie in relatie tot het beroep kritisch beoordelen.
5. Getuigen van een attitude tot levenslang leren.
6. Communiceren in een multidisciplinaire professionele omgeving.
7. Zelfstandig de taken van de apotheker uitvoeren.
8. De farmaceutische wetgeving en deontologie in de praktijk toepassen.

Een goede planning van de opdrachten en de werkzaamheden in de apotheek is belangrijk. Het is goed om bij de start van de stage samen met de stagiair een planning van de werkzaamheden in de apotheek op te stellen. Hierbij krijgt de student een duidelijke plaats toegewezen zodat het voor iedereen duidelijk is wat hij/zij gaat doen. Voor een student is het moeilijk om in de beginfase werkzaamheden te zien liggen. Het ingepland worden en meewerken met de apotheekmedewerkers geven houvast voor de stagiair.

Fase 1: Oriëntatiefase

De eerste weken zal de student na enige instructie meekijken op de diverse werkplekken in de apotheek. Op deze wijze zal de student zo snel mogelijk zijn/haar weg vinden in de apotheek en een overzicht krijgen van de verschillende werkzaamheden in de apotheek.

Fase 2: Verdiepingsfase

Na enkele weken krijgt de student een totaalbeeld van de werkzaamheden in de apotheek en kan hij/zij in de vervolgfase de werkzaamheden nader bestuderen en zich verdiepen in de achtergronden van de verschillende werkzaamheden. Idealiter wordt er in overleg met de stagebegeleider een plan van de werkzaamheden als stagiair opgesteld, rekening houdend met de eindcompetenties. Zorg ervoor dat deze bereikt worden.

Aan de stagemeeesters wordt gevraagd om de stagiair vrij snel te betrekken bij het afleveren van geneesmiddelen aan de balie, dit **ten allerlaatste na 13 weken stage**.

3 STAGEOPDRACHTEN, STAGE-EVALUATIE

3.1. Opdrachten tijdens de stage

De rol van de apotheker is in de loop van de jaren sterk gewijzigd. De taken van de huidige apotheker zijn velerlei o.a. bereiding van magistrale en officinale recepten, patiëntenbegeleiding, advies voor verantwoord geneesmiddelengebruik en geïntegreerde kennis van het geneesmiddel.

Deze uiteenlopende taken binnen het apothekersberoep reflecteren zich ook in de stageopdrachten. Het stageschrift van voorheen is geëvolueerd naar een verzameling van verschillende opdrachten. Elke opdracht kadert binnen één van de specifieke taken van de apotheker nl. 1/ Magistrale bereidingen 2/ Farmaceutische zorg 3/ Geïntegreerde Farmaceutische Kennis.

3.1.1. Opdracht Magistrale bereidingen

Het belang van de magistrale bereidingen in de apotheek mag, hoewel sterk verminderd in aantal, niet verwaarloosd worden. Daarom acht de faculteit het noodzakelijk dat er tijdens de stage voldoende aandacht besteed wordt aan farmaceutisch technische kennis en kwaliteitszorg.

De student dient 10 interessante of moeilijke magistrale bereidingen die tijdens de stageperiode zijn voorgekomen, te bespreken.

Bereidingen die hiervoor in aanmerking komen zijn vb bereiding met onverenigbaarheid of onoplosbaarheid, omrekening van IE naar een afweegbare hoeveelheid, verwerking van een specialiteit in de bereiding, uitrekenen verdringsfactor bij suppo's, enterisch omhullen (waarom ?) kortom een recept waarbij even moet stilgestaan worden bij de bereidingswijze of waarvoor opzoeken nodig waren.

Bij de keuze van de bereidingen wordt getracht om zoveel mogelijk verschillende galenische vormen te bespreken.

Per bereiding worden volgende punten besproken:

- Probleemstelling
- Aanpak probleem
- Relevante farmacologische en fysico-chemische eigenschappen van de actieve bestanddelen,
- Relevante fysico-chemische eigenschappen van de hulpstoffen alsook hun rol in de bereiding,
- Bereidingsprotocol (In Process controle)
- Wetgeving (maximale dosissen volgens BF en Regentsbesluit, etikettering, aflevering en bewaring),
- Een voorbeeld van het volledige etiket zoals het zou worden aangebracht,

Bij de bespreking van de farmacologische en fysico-chemische eigenschappen wordt uitdrukkelijk gevraagd om enkel deze eigenschappen te vermelden die relevant zijn

voor de specifieke bereiding (dus geen opsomming overgenomen uit de Martindale of Merck!).

Om te bewijzen dat de bereiding wel degelijk uit de praktijk komt, wordt gevraagd om een (geanonimiseerde) copie van het volledige voorschrift toe te voegen.

Er wordt geadviseerd met deze opdracht reeds te starten van bij het begin van de stage (zomerperiode) en systematisch wanneer er een geschikte bereiding zich voordoet in de apotheek, deze uit te werken.

De opdracht i.v.m. magistrale bereidingen wordt elektronisch (dropbox, Minerva, ter attentie van de stagecoördinator) ingediend ten laatste in de week vóór de paasvakantie. De precieze datum wordt aan de studenten bij het begin van de stage bekend gemaakt via Minerva.

Er zijn geen richtlijnen met betrekking tot de lay-out van deze opdracht (lettertype, aantal bladzijde cf masterproef), een sjabloon van de te bespreken items bevindt zich op Minerva.

3.1.2. Opdracht ivm Farmaceutische Zorg

De opdracht Farmaceutische Zorg kadert in het initiatief dat de faculteit genomen heeft om wetenschappelijke studies uit te voeren waarmee de efficiëntie van farmaceutische zorg gemeten kan worden. Hiermee doet de Universiteit Gent aan fundamenteel onderzoek in het domein van de Farmaceutische Zorg en wordt de meerwaarde die de apotheker kan bieden aan de gezondheidszorg wetenschappelijk onderzocht en aangetoond. De studies worden gestuurd door een Wetenschappelijk Comité bestaande uit professoren van de Faculteit Farmaceutische Wetenschappen en de Faculteit Geneeskunde en Gezondheidswetenschappen en worden uitgevoerd in de stage-apotheken, samen met de stagiair en de stagemeester. Zij worden uitgevoerd volgens de geldende (inter)nationale richtlijnen voor onderzoek bij de mens en onafhankelijk van de geneesmiddelenindustrie.

De focus van deze studies is elk jaar verschillend. Naargelang het onderwerp zal de stagiair als verplichte opdracht tijdens zijn stageperiode relevante parameters van een aantal willekeurige patiënten opvolgen (bijvoorbeeld medicatiehistoriek, levenskwaliteit, klinische gegevens...). Eventueel zal de stagiair bij een interventiegroep tevens extra begeleiding geven bij het medicatiegebruik en/of de therapietrouw trachten te stimuleren. Deelname door de patiënt is steeds vrijwillig, anoniem en kosteloos. De resultaten van voorgaande studies (rond astma, COPD, diabetes, de huisapotheek,) werden intussen reeds via verschillende nationale en internationale kanalen bekend gemaakt. De ervaring leerde ons dat patiënten gemotiveerd en dankbaar zijn voor deelname aan deze studies, en dat hun band met de zorgverstrekker erdoor wordt versterkt. Bovendien werd aangetoond dat een ruimere invulling van ons beroep een meerwaarde oplevert voor de gezondheid van onze patiënten.

Een voorwaarde voor het onderzoek naar betere patiëntbegeleiding is dat het kan gevoerd worden in officina's waarvan het cliënteel voldoende trouwe of chronische patiënten telt en die dagelijks door een voldoende aantal cliënten wordt bezocht. Een dergelijke stageplaats betekent voor de stage als geheel een meerwaarde en voor het uitvoeren van de studies een vereiste. Aan de stagemeesters wordt dus uitdrukkelijk gevraagd om dit criterium goed in te schatten, en om zich mee te engageren om ervoor te zorgen dat de stagiair zijn stage in optimale omstandigheden kan volbrengen.

In de loop van de maand november wordt een infosessie gegeven voor de stagemeesters en de stagiairs. Op deze infosessie zal het theoretische gedeelte van de studie worden toegelicht. Een groep van experts zullen de verschillende aspecten toelichten. Voor de stagiairs zal een tweede infosessie gegeven worden waar vooral de praktische uitvoering van de studie zal toegelicht worden. Aanwezigheid op beide infosessies is verplicht voor stagiairs. Voor stagemeesters is aanwezigheid op de inhoudelijke infosessie sterk geadviseerd.

De farmaceutische studie loopt gedurende het tweede gedeelte van de stage. De rapportering van de resultaten van deze studie gebeurt schriftelijk en elektronisch. De precieze datum wordt aan de studenten bekend gemaakt via Minerva.

3.1.3. Geïntegreerde Farmaceutische Kennis

Om de jonge generatie apothekers een attitude van vakoverschrijdende en actieve kennistoepassing en levenslange kennisverwerving bij te brengen, werd er complementair aan de stage, een casusgebaseerd deelvak “Geïntegreerde Farmaceutische Kennis” ingevoerd. Individueel en in discussiegroepen bekwamen de stagiairs zich aan de hand van reële casussen tot de vakoverschrijdende analyse en benadering van de geneesmiddel-patiënt-relatie.

Na het volgen van dit deelvak moet de student in staat zijn zelfstandig verschillende bronnen te raadplegen en verschillende vakgebieden te combineren. Bovendien moet hij op een kritische manier essentiële informatie actief kunnen toepassen. Meer (praktische info) kan teruggevonden worden in de “Handleiding GFK”.

3.1.4. Netwerkstage

Via een netwerkstage kan de student kennis maken met de dagelijkse werking van andere zorgverleners en organisaties in de gezondheids- en welzijnssector en wordt hij ondergedompeld in het netwerk rond de apotheek. De bedoeling van deze netwerkstage is zich een beeld te vormen van het takenpakket, de sterkte en de zwaktes en de communicatie tussen de verschillende actoren in de gezondheidszorg.

3.2. Stage-evaluatie

De totale beoordeling van de stage gebeurt op verschillende niveaus. Het eindcijfer van het vak stage en geïntegreerde farmaceutische kennis wordt berekend aan de hand van onderstaande wegingsfactoren. De student moet geslaagd zijn voor alle onderdelen van de evaluaties om te kunnen slagen voor het vak.

- Periodegebonden evaluatie:
 - o Stage-examen: 20%
- Niet-periodegebonden evaluatie :
 - o evaluatie door apotheker-stagemeester: 35%
 - o opdrachten i.v.m. “geïntegreerde farmaceutische kennis”: 20%
 - o opdrachten i.v.m. “farmaceutische zorg”: 20%
 - o opdrachten i.v.m. magistrale bereidingen: 5%

Evaluatie door de stagemeester

Op het einde van de stageperiode wordt per post door de Universiteit naar de stagemeester een evaluatiedocument van de stage opgestuurd. Er wordt aangedrongen dat de stagemeester zijn verantwoordelijkheid neemt en in alle objectiviteit de evaluatie invult en vervolgens per kerende terugstuurt naar:

Faculteit Farmaceutische Wetenschappen,
t.a.v. Apr. I. Van Tongelen, Stagecoördinator
Ottergemsesteenweg 460,
9000 GENT

In geval van problemen neemt de stagemeester zo snel mogelijk contact op met de stagecoördinator. Indien de student niet geslaagd is voor de eindevaluatie van de stagemeester zal de stagecommissie beslissen over een eventuele additionele stageperiode. Deze additionele stageperiode wordt steeds in een andere stage-apotheek gelopen. Halverwege de stage heeft de stagiair een tussentijdse evaluatie met de stagemeester. Ontstaan tijdens de stage problemen die niet opgelost worden, dan zal de stagiair en/of de apotheker zo snel mogelijk contact opnemen met de stagecoördinator. In gezamenlijk overleg wordt dan beslist hoe de problemen het beste benaderd en opgelost kunnen worden.

Stage-examen

Het stage-examen is een afsluitend, vakoverschrijdend examen dat peilt naar de bekwaamheden van de laatstejaarsstudenten, die hun volledig curriculum doorlopen hebben en hun 26 weken stage afgerond hebben. Het is een multiple-choise examen, opgesteld uit vragen m.b.t. specialiteitenkennis, farmaceutische zorg (cf de studie waaraan de studenten deelgenomen hebben), wetgeving en geïntegreerde farmaceutische kennis. Het examen wordt afgenomen nadat de stage volledig met vrucht doorlopen werden.

3.3. Stagedocumenten

Onderstaande documenten moeten ingediend te worden ter attentie van de stagecoördinator.

Door de stagiair

Vóór de stage:

- Stage-overeenkomst
- Formulier voor de gezondheidsbeoordeling (verkregen op Dienst Medisch Toezicht, na Medisch onderzoek)

Tijdens de stage

- Stageplan vakantieperiode: elektronisch in te dienen bij de stagecoördinator, ten laatste op 10 juli. Aan de stagemeester wordt een papieren versie (=afgeprint) van dit stageplan gegeven.
- Stageplan acj (= vervolg, tot einde stage): elektronisch in te dienen bij de stagecoördinator, ten laatste op 15 oktober. Aan de stagemeester wordt een papieren versie (=afgeprint) van dit stageplan gegeven.

Door de stagemester, onmiddellijk na het beëindigen van de stage, voor het eerste examen:

Op het einde van de stage bezorgt de Universiteit een blanco evaluatiedocument aan de stagemester. Dit document bestaat uit twee delen. In het eerste deel bekrachtigt de stagemester het aantal uren stage dat de student bij hem in de apotheek gelopen heeft. Het tweede deel bestaat uit de evaluatie van de student. Dit document wordt ingevuld en ondertekend door de stagemester en wordt per kerende naar de Universiteit teruggestuurd (tav de stagecoördinator).

Meer info ?

Stagecoördinator:

Apr. Inge Van Tongelen
Faculteit Farmaceutische Wetenschappen
Ottergemsesteenweg 460, 9000 Gent

inge.vantongelen@UGent.be
Tel 09/264 80 43